

Док унионисти, уз помоћ СПС-а, праве владу, суверенисти се спремају да буду „оштра опозиција”. Они дају оптимистичке изјаве о свом будућем опозиционом раду. Али, ако изгубе и Београд, боравак у опозицији им се може претворити у кошмар.

ДСС иде у опозицију уздајући се да нова влада неће дуго трајати. Људи из те странке изгледа мисле да ће се мало „одморити” у опозицији, па ће се опет, за годину две, наћи у министарским фотељама. Да ли је то баш тако? ДСС изгледа не схвата да је на власт два пута долазио више стицајем околности него сопственом заслугом и радом. Да Милошевић, 2000. године, није пожелео да га директно народ изабере, Коштуница би остао само један од 18 лидера ДОС-а. Он је добио шансу због личних особина – неупрљаности и привржености нацији и демократији. Само тај сплет околности и личног карактера избацио је Коштуницу у први план. За то није била заслужна нити снага његове странке, ни некаква добра политика ДСС-а.

Истина, од Коштуничине победе над Милошевићем и странка је направила капитал. Али, тај капитал се некако брзо истопио. У фебруару 2003. Коштуница и ДСС су се поново нашли у опозицији. Али, онда, опет се нешто догодило – извршен је атентат на Ћинђића. Без те контингенције, питање је када би се ДСС вратио на власт. Након убиства премијера урушио се цео режим, распао се систем контроле ресурса и медија. Коштуница и ДСС су поново добили прилику.

Да ли ће такву прилику добити опет? ДСС је и до сада имао већину медијске елите против себе. Ако се оствари Тадићева идеја о „реформи” медија, ДСС лако може доћи у ситуацију да више нема места где може било шта да каже. Пресушиће и прилози привредника. Зашто би улагали у губитнике? ДСС се може наћи у положају вечите опозиције. Њега на власт може да врати само чврста идеја, јасна политичка визија и јака воља за моћ. Али, као да ничег од тог више нема у ДСС-у. Они су гунђали на ЕУ, али нису били у стању да замисле шта би то тачно ваљало радити након свађе са Бриселом. Они нису били у стању ни да замисле алтернативу ЕУ. Понављали су „не дамо Косово”, „не дамо Косово”. Али, нису умели да одговоре која ће бити наредна два или три потеза у одбрани државе. Након Дачићевог пребега у табор униониста, ДСС је

пао у депресију. Они су са ужасом причали да се у Србији више ништа не може урадити без воље Вашингтона и Брисела. Ако је то тако, необично је да то раније нису знали. Али, пре ће бити да су они погрешно проценили сопствене способности, па сад морају да прецењују туђе. Данас ДСС изгледа као неко ко се уморио и само чека шта ће даље бити. Два пута су им околности ишле наруку. Два пута се њихово чекање (и недељање) исплатило. Колика је вероватноћа да се то догоди опет?

Све ово на неки начин важи и за радикале. И они су били својеврсни рентијери околности. Мноштво губитника транзиције и жеља да се гласа протестно пунили су радикалске вреће гласачким листићима. И то што се наставило са понижавањем Србије ишло је наруку радикалима. Али, ни протестно гласање не може вечно да траје. Радикалски бирачи су почели да посустају, а СРС данас изгледа да је даље од власти него икада. У случају Београда радикали показују и једно чудно одсуство борбености. Замислимо да су ДС или ЛДП у њиховом положају – Београдом се не би могло проћи од пиштаљки и демонстрација. Радикали пак са филозофским миром примају оно што им се у граду дешава. Као да се и код њих изгубила вера у властити национални задатак, као да су и они изгубили политичку идеју, као да су и они остали без воље да дођу на власт и спроведу своје главне науме. Можда зато што више немају главне науме, зато што је и њихова политичка визија у кризи, зато што и они сами више не верују у себе?

Тако је образовање еврореформске владе истовремено и знак дубоке кризе суверенистичке политике и знак кризе актуелне национално-демократске политичке елите. Суверенистичке странке су добиле већину гласова на изборима. Оне су добиле већину у парламенту. Али, оне нису добиле владу. И није то због Ивице Дачића. То је због кризе идеје и кризе људи који је тренутно заступају. У њиховој интерпретацији и пред њима самима идеја је постала некако мутна, непривлачна и слаба. Зато су онда њени заступници и изгубили самопоуздање и постали спремни да устукну чим неки амбасадор или тајкун подигну глас.

Наша национално-демократска елита се уморила. Она је изгубила визију. После фијаска са састављањем владе она изгледа поражено и безвољно. Можда је дошло време да неко други проба да настави борбу. Можда је дошло време за нове људе и нове идеје. Можда је дошло време за – нову елиту?